

Nro. 28.

A' FELS. CSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEBŐL.

Indult Bétsből, Pénteken Aprilis 5-ik napján
1805-ik esztendőben.

B é c s.

Szklabinai és Blatnitzai L. B. Révai Aloysius ifjú Urat, Ő Cs. Kir. Felsége valóságos Camerariusát, Tek. Thurocz Vármegyének örökös fő Ispányát, és a' Fels. Kir. udvari Magyar Cancelláriának betűlletből való udvari Titoknokját, mind el hunyt ditső őseinek tündöklő érdemeire, mind tulajdon virtusaira nézve Grófi méltóságra emelni, 's egyszersmind az Olmützi Érseknek nem régiben Coadjutorjává választatott Rudolf Kir. Fő herczegnek Kamarasszáva tenni méltóztatott kegyelmessen uralkodó Fels. Fejedelmünk, Spanyol Ország.

A' mint más alkalmatossággal is jelentettük,

E e

ezen Monarchiának első Miniflere, herczeg de la P a c e, a' Spanyol kikötő helyekben tétett és még most is munkában lévő hadi és tengeri készüléteknek meg szemlelésére kíván menni. — Ezen útjára öt millió piaffert rendelt nékie a' Madritti Kir. udvar. — Uti társai, vagy inkább a' vele útra menő udvari tisztei és tselédjei számosan lesznek.

A' külső dolgokra ügyelő Portugalliai Status minifter Chevalier d' A r a n j o d' A z e v e d o, minden tehetségét arra fordítja, hogy a' Regens Herczeg kívánfága szerént, azon Országnek neutralitását továbbra is fel tarthassa. Az ott lévő Anglus követ Sir R o b e r t F i t z g e r á l d is abba foglalatoskodik; de mivel a' Francia Császár, és Spanyol Királyi udvar ellenkező feltétellel vannak, 's azt akarják, hogy Portugallia is fel támadjon a' Brittusok ellen, bajosan maradhat meg azon Ország eddig való neutralitása mellett.

A' mint a' 24-ik szám alatt költ Magy. Kurirnak 374-ik irtuk vala, a' fellyebb nevezett Angliai Királyi követ, igen nehezen szenvedte, hogy a' Madritti Királyi udvarnak Anglia Ország ellen ki hirdettetett hadat tárgyazó maga kinyilatkoztatása, a' Liffzaboni Udvari újságokban is előadott, 's az ellen egy különös Jegyzéft adott bé a' Régens Herczegnek. Ezen nehéztelő irására a' fent nevezett Portugalliai első Status Minifter következendő módon felelt: „Ó, ugymond, bizonyosan tudja azt, hogy a' Madritti Kir. udvarnak azon hadat jelentő hirdetményét minden Európai közönséges újság levelekben lehet olvasni; következképen ő meg nem foghattya, miért ne lehetett volna azt a' Liffzaboni udvári újság levelek-

be is bé iktatni. Mint hivatal szerént való és tsalhatatlan hirdetmény úgy iktatodott az bé a' Liffzaboni hivatal szerént való újság levelekbe, úgy mindazáltal, hogy azt sem nem ditsirték, sem nem gyalázták. — Továbbá azokat a' hivatal szerént való czikkelyeket is, a' mellyek a' Londoni udvari újság levelekben ki hirdettetnek, lehet a' Liffzaboni újság levelekben olvasni. — Végtére, hogyha Spanyol Országának azon hirdetménye, mellyet Anglia ellen ki adott, a' Madritti udvari újság levelekből ki nem vétetődött volna is, még is később az Angliai újságokból is által lehetett volna azt fordítani, a' hol a' Nemzet szabadságához képeft mindent ki lehet nyomtatni. — Erre a' kérdésre pedig: meg marad e' Portugallia eddig való neutralitása mellett avagy nem? akkor fog a' válsz következni, a' mikor meg bizonyosodik, ha lesz e' a' szárazon is háború, vagy tovább is fenn marad a' békeffég?

Mit válszolt légyen mindezekre a' fent nevezett Anglus követ, semmi közönséges újság levelekben fel nem talállyuk.

A' Spanyoloknál fok századoktól fogva szokásban vólt nevezetes, de egyszersmind fok veszedelemmel ölzve kötött vad bikával való küzködés, az úgy nevezett *Taureadoreft* (*Solem-nem nobilissimorum Hispanorum cum tauris efferis pugnam*), a' most utalkodó és az illetén véres játékokban nem gyönyörködő Fels. Spanyol Király IV. Károly egészlen el törlötte. A' Spanyoloknak ezen veszedelmes mulatságok nem közönségesen mindenütt, nem az egész *Publicum* előtt, nem is mindenektől, nem is mindenkor a' mikor tettett, hanem tsak az Or-

szág nevezetesebb városaiban, 's kiváltképen Madridban, a' Kir. udvarnak, a' főbb embereknek jelenlétekben, és tsak olyankor szokott tartattatni, a' midőn a' Királyi familiából valaki vagy született, vagy házasodott, vagy valamelyik Spanyol Ország nagy Szentnek innepe tartatott. — Illyenkor a' Királyi vérből való fő emberek az *El-Consistorio* nevezetű Palotának galeriájába, avagy folyosójába, velek által ellenbe pedig a' Spanyol Kir. udvarnál lévő külföldi követek ültek. A' vad bikával küzködni akaró fő rendű személyek fekete köntösbe fel öltözve, tzifra inasaitól kifizetve az amphiteatrumba, avagy kerek játék néző helybe bé mentek, 's egymás után a' ki tzifrázott szarvú bikákkal meg küzködtek. Egyszerre tsak egy bika botsátatott ki, mellynek a' bajnok, midőn a' dühös marha mellette el futott, vagy a' nyak tsigájába dőfte a' kezében volt hegyes tört, vagy ha azon szúrta el tévesztette, paripájáról le ugorván, kardal vágta le annak a' nyakát. Nem minden bajnoknak volt az illy győzedelemhez szerentséje, sokan lettek közzülök az illy vad állatoknak áldozatjaiva; 's ugyan ezért törölte el a' mostan uralkodó Király ezt a' vérengző játékot.

Nagy Britannia.

Az Angliai Parlamentomnak múlt Februariusi Gyűléseiben két fontos tárgyak fordultak fel, úgymint, a' Fekete rab szolgákkal való minden emberiséggel ellenkező kereskedésnek el töröltetése, és az Irlandiai Catholicusoknak engedendő vallásbeli szabadtság és jussok; de sem ezt sem amazt nem elközölhették azoknak pártfogói és barátjai. Az Alsó Parlamentumnak 28 ik Februariusi gyűl-

lésében Oberster G a s c o i g n e az elsőbb tárgyról így szólott: Mig napnyugoti Indiában kaffé- és nádmez plántáink leiznek, addig a' fekete rabfzolgák nélkül el nem lehetünk. Most 750000 főre megyen ott azoknak száma, és így harminzfzorta többen vannak, mint a' fejer lakosok, — Ha mi a' fekete rabfzolgákkal nem kereskedünk, más nemzetek fogják azt mivelni. — Az északi Amerikai szabad lakosok már is sok fekete embert ki hoztak Afrikából, a' Spanyolok pedig tsak a' múlt 1804-ik esztendőben is 80000 retvittek Kubai szigetjékbe által.

A' Parlamentumnak egy más tagja, tudniilik Young úr egyenlő értelemben vólt e' tárgy eránt, 's illy okokkal élt azon kereskedésnek további fenn tartása végett; Mungo Park és Bruce tudós utazók, úgy mond, Afrikában való utazásokban úgy tapasztalták, hogy a' világ azon részének belső tartományaiban a' fekete lakosoknak három négyed része sokkal súlyosabb rabfzolgaság alatt tartatik, mint napnyugoti Indiában, a' hol közörségessen vévén sok emberiséggel bannak vélek. A' mi napnyugoti Indiai Coloniának terméséből, úgymint kafféből, nádmézből, Indigóból, fűszerfzámokból, 's több e'félékből bevett jövedelmünk 17 millió font sterlingre ment a' múlt 1804-ik esztendőben; a' Britanniai és Irlandiai másuya ment kézmivekből sem vettünk be kevesebbet. Száz esztendővel ennekelötte 2500 lakofai, 100 apró hajói, és tsékély birtoka vólt Liverpool várolának; de miölta a' fekete rabfzolgákkal való kereskedést üzi, lakofainak száma 80000-re szaporodott, és most több millió font sterlingel bir mint ennekelötte ezerrel birt, ennek-

felette 5000 kereskedő hajó evez bé annak kikötő helyébe esztendőnként 's a' t. Máfok más okokkal éltek azon kereskedésnek meg hagyása végett. —

Wilberforce Ur, a' ki ezen otsmány kereskedésnek el törlését, már másszor is proiectalta a' Parlamentumnak, ezen napi gyűllésben is elő hozván azt, hofszas beszédet mondott, melyben sok okokkal élt annak el törlésére. Eunek a' gyalázatos kereskedésnek el törlését, úgy mond ő, valamint a' természeti igallág és emberiség, úgy a' napnyugoti Indiai plántásoknak javok és boldogságok is kívánnák. Sem az Afrikából szállító hajókon napnyugoti Indiába való vitetéseknek idején, sem ott nem bánnak azon boldogtalan teremtésekkel úgy, mint az emberiség kívánna, 's e' miatt minden esztendőben többet többet kell Afrikából oda vinni. — Ellenben ha több és igallágosabb szabadság engedődne azoknak, magok közt is szaporodnának, 's nem vólna szükfég máfoknak vetetésekért annyi pénzt ki adni. Ekkorig sem nem tanitatták őket, sem semmi szabadságot nem engedtek ő nékik, e' világnak minden gyönyörüségeitől meg vóltak fosztattatva.

Pitth minifter nem láttatott ugyan Wilberforce úr igallágos proiectumát ellenzeni, de mivel a' Parlamentum tagjainak nagyobb része, e' tárgyra nézve a' régi alkotmány mellett meg maradt, 's voklának számával a' Wilberforce úr pártján lévőket felül múlta, semmit sem eszközölhetett; azt mindazáltal általán fogva tagadta, hogy ismét 5000 feketét igyekezzen a' Kormányfég Afrikából hozatni azoknak felfegyverkeztetések, és az Angliához tartozó napnyugoti Indiai szigeteknek védelmezések végett.

Miből állyon ez az Afrikai fekete emberekkel való kereskedés, azoknak az Owasóinknak kedvéért, a' kik arról semmit sem hallottak és nem is ólvaftak, rövideden elő adni kötelességünknek esmérjük. Ezt az Emberi kereskedést Don Juan Ferreras híres Spanyol Historicus és Madritti Kir. Bibliotékárius ezen tzimü munkájában: *Synopsis Historica Chronologica 1700—1732*, 16 kötetben in 4to, (mellyet Hálai Professor P. E. Bertrám Német nyelvre forditva, ugyan ott, 1754-ik éfztendőben 13 kötetben kiadott) hofzfazan le írja. Leg elsőben is Ferdinandus Catholicus Király uralkodása alatt, Amérikának fel találása után, kezdették a' Spanyolok ezt az emberi kereskedést, minekutánna Amérikának vad lakosít többire ki irtották, 's azon gazdag világ földjeinek művelésére munkás emberek nélkül szükölködtek volna. Későbbben más Európai nemzetek is, a' kik ottan magoknak örökségeket szerzetek, követték az ő példájokat, 's a' Madritti udvarral kötött szövetséghez képeft, mellyet *Asiento Tractatus*nak neveznek a' Spanyol Historicusok, szabadságot nyertek bizonyos summa pénzért arra, hogy az Afrikai fekete emberekkel Amérikába kereskedhesfenek (Ez a' *Tracta deákül* így neveztetik: *Contractus Regis Hispaniarum summo consensu cum exteris gentibus initus de Aethiopicis mancipiis ex Africa in Americam certis conditionibus exportandis*) Illyen *Contractus*ra léptek a' Spanyolokkal 10 éfztendőre a' Francziák 1702-ikben; az Anglusok 30 éfztendőre 1713-ikban. — Mivel 1739-ikben ezen emberi kereskedés miatt a' Spanyolok és Anglusok közt

támadt háború fokba került, az Aquisgranumi békesfélegnek 16 cikkelye szerént tellyes szabadság adódott arra az Anglusoknak, és a' fent említett *A s i e n t o* tráctatus 1750 ik esztendőben egészlen el töröltetett, 's azolta minden nemzetnek szabadságába áll ez a' kereskedés.

Frantzia Ország.

Minekutánna azon fontos tárgyról, tudniillik, az Olasz Respublikának jövendöbeli forsráról, melyről az utolsó Kurirnak 417-ik lapján tsak mellesleg tettünk emlékezetet, a' Párisi Moniteurben officialis tudósítást olvasunk volna, azt mint megvalóságosodott dolgot Erd. Olvasóinkal mi is közleni kívánnyuk, mellynek rövid foglalatja ebből áll, hogy a' Fr. Császár I. *Ná p o l e o n* maga, és nem testvér bátyja Bonaparte Jósef tétetődött Lombardiai Királyá Olasz Országi Királyi titulus alatt. — Ez igen fontos és nem kevés figyelmettséget okozott tárgyát következő módon adja elő a' fent említett Párisi officialis újság leveleknek 18 ik Márcziusi darabja:

„Tegnap, dél után egy órakor, *Ná p o l e o n* Császár a' Fr. minisfrerektől, és az Ország fő tiszteitől körül vétetve a' maga csász. székébe ülven, az Olasz Respublikának 23 személyből álló deputatióját, az úgy nevezett Status Consultat a' czeremonia meszer eleibe vitte audientiára. — Ennek szószollója, *All-Præsídens M e l z i*, igen ékes, de egyfersmind gyökeres orátiót mondott előtte, mellynek rövid summája ebből állott:

„Felséges Uram! Felséged parantsolatjához képest az Olasz Respublikának Status Consultája és Deputatiója öszve gyűlvén, annak legfontosabb tárgyról, jelenvaló 's jövendöbeli forsrá-

ról, és igazgatása formájáról, köteleffégek szerént
 hosszasan tanátskoztak, mellynek következését Fel-
 ségeddel közleni szerentsém vagyon. Leg elsőben
 is meg gyözödött arról a' Status Couzulta, hogy
 az Olasz Respublikának jelenvaló igazgatás for-
 mája mellett lehetetlen nekünk állandóul meg ma-
 radni, hanemha azon történeteknek sebes előme-
 neteleekben, a' mellyek a' jelenvaló időtzikkelyt
 különösen characterizállyak, az az, más idő tzik-
 kelyektől meg különböztetik, hátrább maradni akar-
 náuk. — A' Lyonban készült Constitutiót, mint
 ideig 's óráig tartó alkotmányt, úgy kellett mi-
 nekünk szemlélni. — Annak szükfégesképen leen-
 dő meg változtatását mindnyájan érezzük és kíván-
 nyuk, a' józan okosság 's tapasztalás constitutio-
 nalis monarchiára vezetnek minket; a' háladatof-
 ság, szeretet és bizodalom Monarchára. — Felsé-
 ges Uram! Abban az Országban, mellyet Felsé-
 ged ismét és ismét meg hódoltatott, alkotott, jó
 rendbe hozott, 's a' mellyenn ekkorig uralkodott
 — ebben az Országban, mellyben a' Felsőged gyö-
 zedelmeinek, talentominak, és jótéteményeinek
 emlékezete örökké fenn marad, mindeneknek kíván-
 lága egyenlő vólt, mellyet most már ki is nyilat-
 koztat. — A' dolgoknak természeti azt hozta magá-
 val, hogy az újonnan alkotott Statusoknak álla-
 patját az Olasz Respublika is érezze egy darabig.
 — Aza' kis felhőske, melly az égnek kárpitján
 kerekedett, ezen Köztársaságnak is sok gondot és
 nyughatatlanfágot okozott. Ezen környülállások
 közt hol és kiben találhatnánk mítsendefféünk-
 nek, bóldogságunknak, és állandó meg maradá-
 sunknak bizonyosabb zálogát mint Felsőgedben.
 Tsak egyedül Felsőgedtől várja ez a' Status Con-

sulta, hogy olly alkotmányt adjon a' mi Hazánk-
nak, a' melly állandó tündességre és boldogság-
ra vezesse azt. Tellyesfittse bé Felséged azon gyűl-
lésnek kívánfágát, mellyben nékem szerentsém van
előülni, hasonló kívánság lelkesíti a' mi Respub-
likánknak több polgáritis Örömmel fogja a' Status
Consulta több polgár társainak tudtokra adni,
hogy ezen kívánfágoknak bé tellyesítése által Fel-
séged az Olasz Respublikának megmaradását, vé-
delmezését és szerentséjét meg kettőztetni kíván-
nya. — Igen is, Felséged akarta, hogy Respub-
lika légyen és lőnn; ha tehát ezen Respublikát
boldoggá tenni kívánnya, bizonyoffan a' leszen.“

Ezen beszédjének végződése után, a' Status
Consultának azon munkáját, mellyet Hazájának
jövendőbeli sorfárol, constitutiójáról Párisba ké-
szített, következő módon adta elő: Gondolóra
vévén, úgy mond, ez a' Tanács Európának, 's
Hazájának jelen való állapotját, következő tzik-
kelyekből álló végzést hozott:

1) Jelenvan az a' szempillantat, hogy az a'
Constitutio, mellynek fundamentoma Lyonban el-
készült, most már tökelleteffégre vitetődjön, és az
Olasz Respublika Frantzia Ország példája szerént,
örökös Monarchiává tetetteffen. — 2) Hogy azon
Respublikának alkotója N a p o l e o n Császár Olasz
Ország Királyságra emelteffen. — Hogy az Olasz
Ország Kir. szék az ő egyenes, törvényes, termé-
szet szeréntvaló vagy fogadott maradékinak örö-
ke légyen, még pedig úgy, hogy az ő affzony ne-
men lévő magzatjai, 's ezeknek maradéki annak
birasából örökre ki zárattassanak, de úgy, hogy a'
fiúvá való fogadást vagy a' Frantzia Császári, vagy
az Olasz Ország polgárokra ki terjeszteni lehesz-

fen; ezen jussai mindazáltal nem minden maradéki birhatnak, nem is uralkodhatnak Olasz Országban másképen, hanemha annak kebelében lakni fognak. — 5) N a p o l e o n Császárnak jussa lézen arra, hogy a' maga törvényes vagy természet szerént való, vagy fiuvá fogadott férfi maradéki között, még életében választhasson magának successort, úgy mindazáltal, hogy Olasz Orzágnak bátortága, egészlége, máilól való nem függése, ditsőllégének fenn maradása, valameddig a' Francia truppok Nápoly Országban, az Orosz hadi seregek a' Korzyrai szigetben, és az Anglusok Máltában maradnak, 's valameddig attól lehet félni, hogy az Olasz fél sziget az Európai leg hatalmasabb nemzeteknek minden szempillantatban hadi piatzává lehetne, kockára ne tétetődjenek. — 6) A' Francia és Olasz Orzági koronáknak egymástól való el választatása addig, mig a' jelenvaló környüállások meg nem változnak, meg nem eshetik. Mihelyt ezen Európai minden nemzetekre nézve igen fontos pont, és az uralkodó hatalomnak természete és állandósága jó fundamentomra állitatik, mingyárt meg kell N a p o l e o n Császárt kérni, hogy az Olasz Orzági koronának által vételére személye szerént mennyen M a j l a n d b a, hogy azon alkalmatossággal a' Status-Consultat és a' különbkülönbféle Collegiumoknak deputatusait meg halgatván, azon Orzágnak állandó constitutiót, olytát, a' minémüt annak vallása, egészlége, jussainak egyenlősége, politica 's polgári szabadsága kívánnak, és a' melly mellett a' nemzeti jószágoknak el adattatása változhatatlanól meg marad, a' melly mellett egyedül a' törvény vethessen a' nemzetre új adókat, egyedül a' nemzetbeliek-

nek, az idegeneket ki rekesztvén, légyen a' Status hivataljainak el éréféré jussok — olly principiumokat, a' millyeneket Napoleon Császár Olaszországban létében adott törvények által jóváhagyott, és a' millyeneknek a' hangja az Alpes hegyekről akkor, a' midőn maga hazájának meg hódoltatására 's meg szabadtására le szállott volna, közöttünk hallatott — 8) és végtére győződjék meg Európa arról, hogy Olasz Országoknak minden részei örökös fundamentomra tétetődtek, és hogy azok közzül egyetlen egyet sem lehet, azon principiumnak meg mozditása nélkül, a' mellyre van az egész alkotmány fundáltatva, másoknak engedni.“ (Napoleon Császárnak ezekre adott feleletét másszor.)

Orosz Birodalom.

Mitauból Kurlandiának fő városából Febr. 12-ik napján Ezen Orosz Birodalomhoz tartozó tartománynak ide gyűlekezett Rendjei és Karjai, az Eő Csász. Felsége kegyelmes engedelméből itt közönséges gyűllést kezdettek tartani, melly a' múlt Januarius 26-ik napján dél előtt 10 órakor kezdődött el. Ezen gyűllésnek directora, leg elsőben is ezen tartomány Fő Kormányozójához Gróf Buxhöwden-hez, az All-Kormányozóhoz, és a' Kurlandiai udvari Fő Törvényszékhez deputatusokat küldvén, őket a' közönséges Gyűllésnek el kezdődéséről tudósította, és a' nevezett fő Kormányozót Kurlandiának indigenatusával, az az, nemesi jussaival meg is ajándékozta. — A' következő napon, Sándor Würtembergi herczeghez az özvegy Császárné kedves tollvérjéhez is, a' kinek szép örökségei vannak Kurlandiában, hasonló deputatiót küldött, a' felgyült Rendeknek és

Karoknak olly alázatos kérésekkel, hogy azon tartomány indigenatusának el fogadása által a' Nemesi Rendet meg tisztelni, 's fizesse tenni ne terheltesse. A' Kurlandiai Nemesi Rendnek ezen ajánlását el is fogadta, 's igen kedvesen vette Kő Hercegsége.

Februarius 2-ik napján a' fent nevezett fő Kormányozónak 's familiájának kedvéért a' Gyűlés palotájában gazdag vatsorát, 's igen fényes bált adott a' Nemesi Rend, mellyeket a' most Mitauban lakó Gróf Lille (XVIII Lajos praetendens Francia Király) az Angulémi herczég, 's ezeknek udvari főbb tisztjei is meg tiszteltek magok jelenlétekkel, mellyenn nem kevésbé örvendettek az ott lévő Kurlandiai nemesi Rendek.

Petersburgból, Febr. 26-kán. Ukrania-ban Charkof várossában, a' múlt Januarius' 26-kán nyitattott meg, a' Kurátor Gróf Potocky Szerin jelenlétében nagy szolennitással az ujj Univerzitás, a' melly alkalmatossággal egy igen szép és fontos beszédet mondott-el a' nevezett Kurátor deak nyelvén.

Melly igen betsüllye I. Sándor Orosz Császár a' talentumokat és a' tudós férfiakat, 's melly igen igyekezzen a' tudományoknak tündöklő sugarait roppant Birodalmában ki terjeszteni, az egész Európa előtt tudva vagyon. A' Moskaui fő Oskolának tagjai és tudós Tanitói nem régiben is nagy mértékben tapasztalták azt. — Azon Cs. Univerzitásnak mostani Rectorat Czebota re v úrat a' Sz. Anna vitézi Rendjének brilliantos kezesztével — Procopovicz - Antonskojt azon Univerzitással ölfzve kaptosolt nemes Institutumnak fő gondviselőjét, Keresturi, Politkovs-

ky, Pankovicz és Lochutzky Professzorokat fejenként egy egy brilliános gyűrűvel ajándékozta meg. — Doct. Dwigubskyt, a' Párisi Tudományok Akadémiájának 's más több tudós Tarfalágoknak tagját, a' ki a' Moskaui Fő Oskolától tudós útra küldetett, a' ki Göttingában másfel, Francia Országban pedig két vagy három esztendeig mulatott, azon Császári Vniversitásban, a' Geologiának és Geographiának közönséges Tanítójává tette, 's egyfersmind ő reá bizta, hogy a' déli Orosz-Lengyel tartományokat járja bé és vizsgálja meg.

Elegyes Dolgok.

A' Hejdelbergai régi és hajdan szépen virágzott, de, a' 17-ik századnak utolsó fertalyától fogva nagyon alább szállott Vniversitást, mostaniura a' Bádeni Vái. Fejedelem eddig való homályosságából lassan lassan ki pallérozni igyekezik. E' végre nemtsak annak jövedelmeit, hanem a' Professzoroknak számát is fok tukós férfiakkal kívánja öregbiteni. Nem régiben a' Jénai hires Vniversitásból a' következők hivattattak oda meg, ugymint: udvari Tanátsos és Juris Professor Thibaut; udvari Tanátsos, 's egyfersmind Anatomiae és Chirurgiae Professor Ackermann; és Philosophiae Professor Friesurak, a' kik nem sokára oda által költözvén a' jövő Husvét innep után tanításaikat is el kezdik.

Az előttünk esméretes Berlini tudós Humbolt úr, a' ki Amérikának minden szegeteit bé járta, 's még most is Párisban málat, onnan Olasz Országba, 's azután Norvégiába utazni izándékozik, azon Ország természeti tulajdonságainak szoros meg vizsgálása végett. — Ugy hallyuk, hogy a' régi

Fármái herczegség a' Lombardiai Országgal öfzve fog kaptsoftatni. — A' Hayti Császárság lakosinak (a' Sz. Domokos szigetbelieknek) mindent, a' mi nélkül szükölködnek, helyekbe visznek az éfzaki Amerikai hajók I. Jak a b Haiti Császár (Dessalines) egész birodalmát bé járja, hogy azt a' lehetőféig virágzóva tehesse, és a' maga fekte jobbágyit a' munkálkodásra fel ébressze. — Nem régiben egy Turn e r nevü Londoni gazdag ember halálozott meg, a' ki jószágainak gazdag jövedelméből 24000 font sterlinget vett bé éfztendönként, 310000 font sterlingje vólt interesse ki adva; ezenkívül 32000 Guinét találtak halálu után a' kasszájában (Egy Guine 9 forintban, 16 krajtzárban, és két denárban megyen Angliában). De illy temérdek kintsei mellett is olly szegény vólt e z az ember, hogy enni sem mert eleget, és mind feleséget, mind gyermekeit koplaltatta. Ezek méltán mondhatták most felöle: A' t e h a l á l o d a' m i n y e r e s é g ü n k.

J e l e n t é s.

A' mindennapi tapasztalás bizonyítja, hogy kinek egyre, kinek másra vagyon leg nagyobb természeti ajándéka és hajlandósága. Bóldogok, kikben a' nevelés, a' környülállások az ollyan természeti jó hajlandóságot még tsirájában meg nem fojtották, mert azok Oriási lépésekkel lietnek a' tökéletességnek felsőbb grádatsa felé, és minél hamarább magokra vonják az ahoz értő embereknek figyelmettségét. Szembetünö példa erre N a g y S á m u e l ifjú hazánkfia, a' ki kedves szüléitől engedelmet nyervén természeti hajlandóságával meg

egygyező élet módját válaftani, ez előtt más fél eftendőkkel a' metzés mellerségére szánta magát, és a' ki ily rövid idő alatt is annyira tökéletesítette magát, hogy méltán a' leg hiresebb betű metzők köze számláltathatik Bétsben.

Ez az érdemes és nagy reménységű Hazánkfia, Hazájához való szeretét és háládatosságát leg elsőbben is azzal igyekezett meg bizonyítani, hogy a' Magyar tanuló ifiuság számára, két exemplárt, úgymint egy deákot és egy németet metzett.

Örömmel jelentjük Erdemes Olvasóinknak, a' szép írásban gyönyörködöknek, a' Collegiumok, a' nagyobb és kisebb Oskolák Előjáróinak, hogy az említett két exemplarok remek munkák hogy azokban a' leg jobb Anglus izlés uralkodik, hogy azok üressék az olyan tziaraságoktól, mellyek ugyan a' metző kezének könnyűségét bizonyíttyák, de a' mellyeket pennával vagy telyességgel lehetetlen vagy igen bajos követni.

Szivesen ohajtjuk, hogy a' Collegiumok, Oskolák Előjárói, az ő gondvifelések alá bizott tanuló ifjuságnak szép írásbeli tökéllotefédésere, ezen exemplarokból szerezzenek.

Egy pár exemplárnak árra 20 krajtzár.

A' kinek azért tettzeni fog Nagy Sámuel Hazánkfiaival e' részben parantsolni, méltotassanak tudostásokat Erdélybe Nagy Enyedi Patikarius Várad János, Magyar Országon pedig Pesti Könyváros Kifs István Urakhoz küldeni, a' kívántatott exemplárok kinek kinek kívánsága szerént ezbe fognak küldetni.